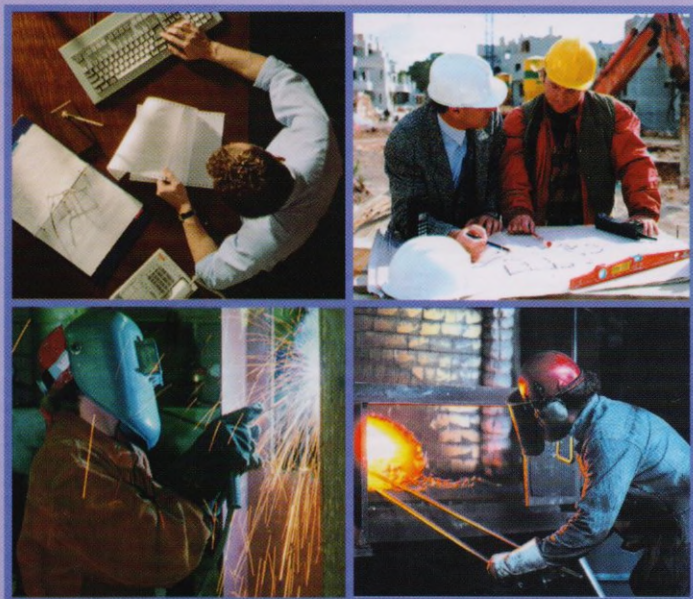


Г.М. ТАРАСЮК, Л.І. ШВАБ

# ПЛАНУВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА



Г.М. Тарасюк, Л.І. Шваб

# ПЛАНУВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

*Рекомендовано  
Міністерством освіти і науки України  
як навчальний посібник  
для студентів вищих навчальних закладів*

Четверте видання

Київ «Каравела» 2011

УДК 65.012.2 (075)  
ББК 65.9 290 - 2я75  
Т 19

Гриф надано  
Міністерством освіти і науки України  
(лист №14/18.2-104 від 20.01.2003 р).

*Рецензенти:*

**А.О. Зайнчковський,**  
д.е.н., проф. кафедри економіки і права  
Національного університету харчових технологій (м. Київ);

**М.П. Поліщук,**  
д.е.н., проф. кафедри менеджменту організацій  
Державного агроєкологічного університету (м. Житомир).

**Т 19 Тарасюк Г.М., Шваб Л.І.**

**Планування діяльності підприємства:** Навч. посібн. 4-те вид. - К.: Каравела, 2011.-352 с.

**ISBN 966-8019-04-0**

У навчальному посібнику розглядаються теоретичні, методологічні та практичні питання планування діяльності підприємства в умовах ринку та конкуренції.

Навчальний посібник розраховано на студентів, які навчаються за програмами підготовки молодших спеціалістів, бакалаврів і спеціалістів економічних фахових спрямувань, а також студентів інших спеціальностей. Посібник може бути корисний аспірантам, викладачам, керівникам, менеджерам та спеціалістам, які займаються плануванням діяльності підприємств.

**УДК 65.012.2 (075)**  
**ББК 65.9 290 - 2я75**

**ISBN 966-8019-04-0**

© Тарасюк Г.М., Шваб Л.І., 2011  
© Видавництво “Каравела”, 2011

# ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА.....	6
Розділ I. СИСТЕМНА ХАРАКТЕРИСТИКА ПЛАНУВАННЯ.....	7
Тема 1. СУТНІСТЬ ПЛАНУВАННЯ Й ОСОБЛИВОСТІ ЙОГО ЗДІЙСНЕННЯ НА ПІДПРИЄМСТВІ.....	7
1.1. Планування як наука. Предмет, об'єкти і методи дослідження.....	7
1.2. Процес планування і вибір рішень, філософські концепції планування ....	10
1.3. Планування як функція управління підприємством.....	11
1.4. Методи та інструменти планових розрахунків.....	14
Тема 2. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ ТА НОРМАТИВНА БАЗА ПЛАНУВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА.....	16
2.1. Характеристика, форми відображення та джерела формування інформації для планування.....	16
2.2. Нормативна база планування.....	24
Тема 3. СИСТЕМА ПЛАНІВ ПІДПРИЄМСТВА.....	33
3.1. Функціонування системи планування на підприємстві.....	33
3.2. Різновиди планів та їх комплекси.....	36
3.3. Зміст поточних планів та організація їх розробки.....	39
Розділ II. ПЛАНУВАННЯ ВИРОБНИЦТВА І ЗБУТУ ПРОДУКЦІЇ.....	44
Тема 4. МАРКЕТИНГОВІ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ПЛАНУВАННЯ ЗБУТУ ПРОДУКЦІЇ.....	44
4.1. Формування плану збуту з урахуванням досліджень ринку, життєвого циклу продукції і детермінантів попиту.....	44
4.2. Планування реклами.....	52
4.3. Планування збуту продукції.....	56
Тема 5. ПЛАНУВАННЯ ВИРОБНИЦТВА ПРОДУКЦІЇ.....	61
5.1. Виробнича програма підприємства, її зміст, календарний розподіл та оптимізація.....	61
5.2. Планування обсягів виробництва продукції у вартісному виразі.....	65
Тема 6. ОПЕРАТИВНО-КАЛЕНДАРНЕ ПЛАНУВАННЯ.....	72
6.1. Зміст і завдання оперативно-календарного планування.....	72
6.2. Ритмічність виробництва.....	77
6.3. Особливості оперативно-календарного планування на підприємствах одиночного, серійного, та масового типів виробництва.....	78
Розділ III. ПЛАНУВАННЯ РЕСУРСНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ.....	87
Тема 7. МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИРОБНИЦТВА.....	87
7.1. Зміст планування МТЗ та послідовність його розробки.....	87
7.2. Планування потреби в матеріальних ресурсах.....	93
7.3. Запаси і регулювання їх розмірів.....	100
7.4. Особливості визначення потреби цехів у матеріальних ресурсах в різних типах виробництва.....	108

Тема 8. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОПЕРАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВИРОБНИЧОЮ ПОТУЖНІСТЮ.....	110
8.1. Види виробничої потужності, чинники, що її визначають, послідовність розрахунків.....	110
8.2. Методики розрахунку виробничої потужності.....	114
8.3. Визначення максимально можливого випуску продукції за наявної потужності.....	118
8.4. Система показників виробничої потужності.....	120
Тема 9. ПЕРСОНАЛ І ОПЛАТА ПРАЦІ.....	126
9.1. Планування персоналу.....	126
9.2. Планування продуктивності праці.....	141
9.3. Планування фонду оплати праці.....	145
Тема 10. ВИРОБНИЧА ІНФРАСТРУКТУРА.....	152
10.1. Особливості функціонування та планування підрозділів виробничої інфраструктури.....	152
10.2. Планування забезпечення підприємства технологічним оснащенням.....	153
10.3. Планування діяльності ремонтного виробництва.....	154
10.4. Планування енергозабезпечення підприємства.....	158
10.5. Планування транспортного обслуговування виробництва.....	161
Розділ IV. ПЛАНУВАННЯ ВИТРАТ І ФІНАНСІВ.....	166
Тема 11. ВИТРАТИ ВИРОБНИЦТВА.....	166
11.1. Мета та завдання розробки плану собівартості продукції.....	166
11.2. Класифікація витрат та групування витрат за економічними елементами.....	167
11.3. Складання зведеного кошторису витрат на виробництво та планової (нормативної) калькуляції.....	190
Тема 12. ОСОБЛИВОСТІ ПЛАНУВАННЯ ВИТРАТ НА ПІДПРИЄМСТВАХ РІЗНИХ ГАЛУЗЕЙ ЕКОНОМІКИ.....	196
12.1. Планування собівартості продукції (робіт, послуг) сільськогосподарських підприємств.....	196
12.2. Планування собівартості робіт (послуг) на підприємствах і в організаціях житлово-комунального господарства.....	202
12.3. Планування витрат у торговельній діяльності.....	211
12.4. Планування собівартості будівельно-монтажних робіт.....	219
12.5. Планування собівартості проектних робіт.....	222
12.6. Планування собівартості перевезень (робіт і послуг) на транспортних підприємствах.....	225
Тема 13. ФІНАНСОВЕ ПЛАНУВАННЯ НА ПІДПРИЄМСТВІ.....	228
13.1. Зміст і завдання фінансового плану.....	228
13.2. Планування потреби у фінансових ресурсах.....	234
13.3. Планування прибутковості підприємства.....	238
Тема 14. ПЛАНУВАННЯ ПОДАТКІВ.....	252
14.1. Економічна суть податків.....	252
14.2. Планування податків на підприємстві.....	254

<b>Розділ V. ПЛАНУВАННЯ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА.....</b>	<b>261</b>
Тема 15. ОНОВЛЕННЯ ПРОДУКЦІЇ.....	261
15.1. Формування планів оновлення продукції, їх склад і завдання.....	261
15.2. Оптимізаційні планові розрахунки нововведень продукції та планування витрат на підготовку і освоєння виробництва нової продукції.....	265
15.3. Об'ємно-календарне планування виробництва нової продукції. Сіткові методи планування.....	271
Тема 16. ОРГАНІЗАЦІЙНО-ТЕХНІЧНИЙ РОЗВИТОК.....	275
16.1. Технічний та організаційний розвиток підприємства.....	275
16.2. Оцінка технічного рівня розвитку підприємства.....	281
Тема 17. БІЗНЕС-ПЛАНУВАННЯ.....	286
17.1. Сутність бізнес-планування та призначення бізнес-плану.....	286
17.2. Технологія розробки бізнес-плану.....	287
17.3. Зміст основних розділів бізнес-плану.....	288
<b>Розділ V. ОРГАНІЗАЦІЯ ПЛАНУВАННЯ НА ПІДПРИЄМСТВІ ТА КОНТРОЛЬ ПЛАНОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....</b>	<b>299</b>
Тема 18. ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОЦЕСУ ПЛАНУВАННЯ НА ПІДПРИЄМСТВІ ....	299
18.1. Сутність та особливості організації процесу планування на підприємстві в умовах ринку.....	299
18.2. Основні етапи організації процесу планування на підприємстві.....	304
Тема 19. КОНТРОЛЬ ПЛАНОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ СИСТЕМИ ПЛАНУВАННЯ.....	313
19.1. Контроль процесу планування: об'єкти та суб'єкти, організаційні аспекти.....	313
19.2. Економічна оцінка якості планів.....	330
<b>ДОДАТОК А. ПОЛОЖЕННЯ (СТАНДАРТ) БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ 16 «ВИТРАТИ» (витяг).....</b>	<b>341</b>
<b>ПРЕДМЕТНИЙ ПОКАЖЧИК.....</b>	<b>346</b>
<b>СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ТА РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....</b>	<b>350</b>